

HKSCAN

Teemme elämästä maistuvampaa

- tänään ja huomenna

Kotitalalta

01/23

6

LUONNONLAITUMILTA IMAGOETUA JA TULOJA EMOLEHMÄTILALLE

14 UKKOSTEN SIKALASSA SYNTYY UUDENLAISIA PORSAITA
24 HIILITASE SELVIÄÄ MITTAAMALLA TAI MALLINTAMALLA
20 LSO JA HKSCAN: 110 VUOTTA VASTUULLISTA RUOKATUOTANTOA

DeLavalin laadukkaiden aitaustuotteiden avulla varmistat onnistuneen laidunkauden.

Kattavasta valikoimastamme löytyy tarvikkeet pysyvien high tensile-aitauksien tekoon kuin myös kevyempiin väliaikaisaitauksiin.

Kolmoisgalvanoitu aitalanka

High tensile kolmoisgalvanoitu aitalanka (400 g Zn/m²) kestää jopa 20 vuotta normaaliolosuhteissa. Se on jäykkä ja sillä on erittäin korkea murtolujuus. Esivenytetty ja siksi se voidaan helposti kiristää tolppien välille, ilman että se notkahtaa.

Pituus: 1025 m, Halkaisija: 2 mm, Vastus: 0.05 Ω, Vetolujuus: 2500 N, ref. 98800902
Pituus: 650 m, Halkaisija: 2.5 mm, Vastus: 0.03 Ω, Vetolujuus: 3900 N, ref. 98800903

Normaaligalvanoitu aitalanka

Pituus: 410 m, Ø:1.4 mm, Vastus Ω/m: 0.08 ref. 98800912
Pituus: 250 m, Ø:1.8 mm, Vastus Ω/m: 0.07 ref. 85488710

Väkäseristin Premium 20kpl/pkt

Vahva ja langan hyvin pitävä eristin pysyviin aitauksiin max. 20 mm nauhalle ja 6 mm langalle tai köydelle. ref. 94247052

Erikoisvahva polykarbonaattiveräjänkahva

Erittäin vahva polykarbonaattikahva, jonka läpinäkyys helpottaa valvontaa. Kestävä, pitkäikäinen säädettävä kiristysjousi. ref. 94247069

Sähköpaimen E250M

Erittäin vahva paimen vaativiin metsälaitumiin ja pitkiin aitauksiin. ref. 86167601

Laidunaltaat naudoille

Lehmän on helpointa juoda altaasta ja muovinen allas on helppohoitoinen. Siinä on iso tyhjennysreikä puhdistusta varten. Nämä laidunaltaat sopivat niin laitumelle kuin pihattoon. Uimuri on saatavana erikseen.

P450 ref. 2150017601
P650 ref. 2150017602
P1000 ref. 2150017603
Uimuriventtiili ref. 2150008159

PELLOT AKTIIVISEEN RUOANTUOTANTOON

SUOMALAINEN MAATALOUSPOLITIikka on saranavaiheessa. Ruokaa tuottava aktiivinen maatila pitää nostaa takaisin politiikan keskiöön.

Suomessa on peltoa reilu kaksi miljoonaa hehtaaria. Auringon voimasta kasvavat pellot ja metsät ovat suurimmat luonnonvaramme, niistä kannattaa pitää hyvää huolta koko ruoka-arvoketjun sekä huoltovarmuuden ja omavaraisuuden takia.

Maataloustuottajat, Suomen ruokahuollon kivijalka, alkavat olla pieni ryhmä tässä maailman pohjoisimmassa maassa, jossa kasvukausi on lyhyt ja intensiivinen. Rakennemuutos on muokannut alaa rajusti, mutta silti meillä on kohtuullisesti pärjääviä tiloja, jotka ovat valmiita investoimaan tulevaisuuteen.

Edellisen cap-ohjelmakauden aikana nurmiala kasvoi Suomessa yli 100 000 hehtaaria, vaikka nautojen määrä laski 90 000:lla. Viljan viljelyala supistui yli 100 000 hehtaarilla, ja muun muassa rukiin sekä öljy- ja valkuaiskasvien omavaraisuus on nyt heikko.

Uusi ohjelmakausi alkoi vuoden 2023 alussa. Se ei kuitenkaan näytä tuovan merkittäviä muutoksia vallitsevaan tilanteeseen, ja kotieläintalouden toimintaedellytyksiä se näyttää vain heikentävän.

Tukipolitiikalla on merkittävä vaikutus maatalousmaan käyttöön. Nyt tarvitaankin aktiiviseen viljelyyn ja kotieläintuotantoon ohjaavaa maatalouspolitiikkaa. Keinoja aktiivisen ruoantuotannon edistämiseksi olisivat esimerkiksi sadonkorjuuvelvoitteen palauttaminen ja aktiiviviljelijän määrätelmän tiukentaminen. Lisäksi ympäristötoimet tulee kytkeä tiiviimmin yhteen satokasvien viljelyn kanssa. Kotimaisten valkuaiskasvien viljelyä tulee edistää, jotta soijan käyttöä voidaan edelleen vähentää.

Peltojen ohjaaminen aktiiviseen ruoantuotantoon vähentäisi myös turvemaiden raivaamisen tarvetta.

Eläinten hyvinvointikorvauksia tulee kehittää uudella cap-kaudella, ja uuden, kunnianhimoisen eläinsuojelulain asetustason valmistelussa lisäkustannukset kotieläintuotannolle on minimoitava. Lisäksi ruokaketjumme salmonellavapauden säilyminen edellyttää valtion osallistumista kustannuksiin muiden Pohjoismaiden tavoin.

TUKIPOLITIIKALLA ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS MAATALOUSMAAN KÄYTTÖÖN.

Veli-Matti Jäppilä
Suomen eläinhankinnasta vastaava johtaja
HKScan

Tule tutustumaan DeLaval High Tensile-aitaukseen ja keskustelemaan lisää MTY Ali-Lekalan sonnihuutokaupan näyttöpäivään 19.4.!

HKScanin tuottajille tarjoamme aitausasiantuntijoidemme neuvot aitausten suunnitteluun!

Tarvikemyyjä
Aarre Amnell
puh 0405954738

Myyntiedustaja
Jenny Salmela
puh 0401634597

Laadukkaita sonneja kaupan netissä

HKScanin perinteinen Sonnihuutokauppa järjestetään netissä 21.-22.4. ja se tarjoaa jälleen erittäin hyvän kattauksen laadukkaita astutussonneja karjallesi. Kuukausiseurannassa oli mukana kaikki viisi päärotua angus, hereford, charolais, simmental ja limousin sekä lisäksi myös kolme blonde d'aquitaine -rodun sonnia. Kannattaa tutustua ja muistaa, että sopiva sonni saattaa löytyä jälkimyynnistä huutokauppapäivien jälkeenkin.

Tervetuloa kaupoille!

www.sonnihuutokauppa.fi

JAETAAN #RUOKAILOA SOMESSA

Seuraa, tykkää ja jaa:

- @HKHooKoo, @Kariniemen, @Kotitilalta, @viamaailma
- @hk_fi, @kariniemenkotitila, @viamaailma
- @HKScanFinland
- HK Lihakoulu @HooKoo, Kariniemen Kotitila@Kariniemen, HKScan Oyj, HKScan agri

#hookoo #ainasuomalaistalihaa
#lihantaitajat #ruokailoa
#kariniemen #kariniemenkotitila
#hkscanagrofood #ainakotimaista #vastuullisuusfakta,
#viamaailma, #viakasvimaa

HKSCANIN VUOSI- JA VASTUULLISUUSRAPORTTI 2022

HKScan on julkaissut Vuosi- ja vastuullisuusraporttinsa. Raporttiin on kiteytetty vuoden 2022 keskeisimmät tapahtumat ja tuhti paketti tietoa vastuullisuustyön etenemisestä. Raportti sisältää myös hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkitsemisraportin.

Vuonna 2022 voimakas kustannusinflaatio vaikutti toimintaamme kaikilla kotimarkkinoillamme. Painopisteemme oli taloudellisen perustan vahvistamisessa ja ydinliiketoiminnan kannattavuuden parantamisessa.

Lue lisää: <https://www.hkscan.com/fi/sijoittajat/vuosi-ja-vastuullisuusraportti-2022/>

HKSCAN KOTITILALTA:

JULKAISIJA: HKScan, PL 50, 20521 Turku, puh. 010 570 150, www.hkscanagri.fi • PÄÄTOIMITTAJA: Veli-Matti Jäppilä • TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ: Mikaela Chaigneau • TOIMITUSSIHTEERI: Raila Aaltonen • TOIMITUSKUNTA: Päivi Anttila, Aira Harju, Harri Jalli, Ulla Ketola, Olli Paakkala, Riitta Pietilä, Jarmo Seikola, Marja Silta, Tuulikki Suihkonen, Sami-Jussi Talpila, Eija Talvio, Nina Vanhapelto, Katja Vättö • TAITTO: Päivi Liikamaa • PAINO: Edita Prima Oy • ISSN 2242-153X (painettu), ISSN 2242-1548 (verkko) • Osoitelähde: HKScan tuottajarekisteri • Osoitteenmuutokset: elainhankinta@hkscan.com • KANNEN KUVA: Raila Aaltonen

3	PÄÄKIRJOITUS	20	JO 110 VUOTTA VASTUULLISEN RUOKAKETJUN RAKENTAMISTA
4	VERKKOVINKIT	22	VASTUULLISUUS LUO MAHDOLLISUUKSIA SUOMALAISELLE RUOKAKETJULLE
6	TULOVIRTAA KARJASTA JA LUONNON HOIDOSTA	24	KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA Mikä on hiilivuo ja miten se mitataan?
9	LIHAKARJAN JALOSTUSARVOSTELU HARPPAA GENOMIAIKAAN	25	KIIVAASTI KOHTI PELTOTÖIDEN SESONKIA
10	KANALAHAVAINNOT SÄHKÖISEEN MAAILMAAN	26	ILOISIA KOHTAAMISIA TUOTTAJASEMINAARISSA
13	SIKALOIDEN KARSINARATKAISUJEN SIIRTYMÄAJAT PÄÄTTYVÄT 2024 JA 2027	28	VÄLITÄ VILJELIJÄSTÄ -PROJEKTI: OSAAVAA APUA JAKSAMISEEN MATALAN KYNNYKSEN TAKAA
14	TULOSTEN PARANTAMINEN KIINNOSTAA JOKA PÄIVÄ	30	MATTI KAASESTA LSO OSUUSKUNNAN HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA
16	SUOMEN KANSALLISMAKKARA TÄYTTÄÄ 60 VUOTTA	31	AJANKOHTAISTA
18	GRILLIVALMIS-SARJA HELPOTTAA KESÄKOKKAUSTA	32	YHTEYSTIEDOT

10

Köyliöläinen Miia Kaunisto on yksi Karinetin kehittäjistä ja testaajista.

Kuva: Raila Aaltonen

14

Kevät tuo uudenlaisia porsaita Ukkosten sikalaan Punkalaitumella.

Kuva: Riitta Pietilä

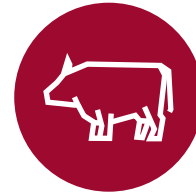
26

HKScan palkitsi tuottajiaan Helsingin Olympiastadionilla pidetyssä juhlassa

Kuva: Teemu Toikka

Tuomas Tasson mielestä laidunteeman hyödyntäminen markkinoinnissa parantaisi yhteyttä kuluttajien ja alkutuotannon välillä. Hän kertoo käyvänsä itsekkin mielellään netissä katsomassa lisätietoja, jos lihapakkauksen päällä on tilan nimi.

TULOVIRRTAA KARJASTA JA LUONNON HOIDOSTA

Urjalalaisen emolehmätilan tulot tulevat eläinmyynnin lisäksi ympäristöä ja eläinten hyvinvointia hyödyttävistä toimenpiteistä. Laiduntaminen on kannattavan tuotannon perusta.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: RAILA AALTONEN JA TUOMAS TASSO

PEREHTYMINEN AITAAMISEEN ja laidunten hoitoon alkoi Viinikan tilalla vuonna 2015, jolloin Tuomas Tasso otti emolehmiä ensin lypsykarjan rinnalle. Sitä ennen tilalla oli laidunnettu vain hiehoja.

”Laidunnus sopii naudoille ja hyvinvointituetkin ohjaavat siihen suuntaan. Vaikka lisäeuroja lihan hintaan ei tule, laiduntaminen on iso imagokysymys. En näe sille vaihtoehtoa”, Tasso sanoo.

Simmental-karjassa on nyt 90 emoa. Kaikki kevätvasikat uudistusta lukuun ottamatta myydään vieroitettuina, parhaat sonnit HKScanin siitosonnikasvattamoon, loput Ali-Lekkalan teuraskasvattamoon. Myös syksyllä syntyneet vasikat myydään HKScanin kautta.

Syyspoikivien ryhmän 25 emoa astutetaan navetassa joulukuun puolivälissä. Niitä Tasso laiduntaa tilansa perinnebiotoopeilla, joilla vasikat eivät menestyisi. Luonnonlaitumille päätyvät myös tyhjäksi jääneet emolehmet ennen kuin ne poistetaan.

Monimuotoisuusalaa tilalla on yhteensä 40 hehtaaria. Se koostuu perinnebiotoopeista, metsälaitumista ja tulvaniityistä sekä viime vuonna rakennetusta ja tulevana kesänä viimeisteltävästä 13 hehtaarin kosteikkoalueesta.

Tulvaniitytkosteikko kerää 700 metsähehtaarin sulamisvedet, joiden kiintoaines jää kosteikolle. Keväällä veden korkeus säädelään patoluukuilla, ja kosteikolla pesivät vesilinnut. Kun luukut avataan kesä-heinäkuussa, vedet jatkavat matkaa järveen ja lehmät pääsevät tulvaniitytkosteikolle muilta maisemanhoitoalueilta.

**TULVANIITYTKOSTEIKKO
KERÄÄ 700
METSÄHEHTAARIN
SULAMISVADET, JOIDEN
KIINTOAINES JÄÄ
KOSTEIKOLLE.**

”Perinnebiotoopit sopivat täydellisesti syyspoikiville sekä monimuotoisuuden varmistamiseen. Tiineille varaan laidunalaan hehtaarin per eläin. Lisäksi ne saavat vain kivennäiset. Syötävää löytyy aina, sillä ruoho kasvaa helteelläänkin varjoisissa paikoissa.”

LAITUMELTA EDULLISIN REHU

Nurmea yleensä uusitaan vuosittain noin parikymmentä hehtaaria. Parhaat laidunnurmet voivat tuottaa jopa 7–8 vuotta. Täydennyskylvö kuuluu kevään rutiineihin. Viime keväänä nurmet olivat talvehtineet niin hyvin ettei urakoitsijaa tarvinnut pyytää.

”Käytän laidunseoksia, joissa on timoteitä, nataa, niittynurmikkaa, eri apiloita ja mielellään 10–15 prosenttia raiheinää. Maalajit vaihtelevat lohkojen sisälläkin, joten lajeista aina joku pärjää paremmin. Rikkakasveja seuraan hevонhierakkaa ja voikukkaa, toistaiseksi ei ole ollut tarvetta ruiskutuksiin.”

Lohkon koko määrittää laidunryhmän koon: alkukaudesta emolle ja vasikalle riittää

Kuva: Riitta

TILA
Viinikan tila, Urjala
Tuomas ja Katariina Tasso

KARJA
90 simmental-emolehmää
ja uudistushiehot, 4 sonnia

REHUNTUOTANTO
Peltolaitumia yhteensä
38 ha, muita nurmia 60
ha, lisäksi yhteistyötiloilla
korjuualaa 20 ha

MONIMUOTOISUUSALAA
40 ha

”Tunnen karjani ja teen valinnat sillä perusteella, ei pelkkien numeroiden ja jalostusarvojen.

30 aaria, myöhemmin kesällä tarvitaan 70 aaria eläinparia kohden. Rotaatiolaidunnusta, jossa laumaa siirretään laidunkaistalta toiselle parin päivän välein, Tasso ei käytä, mutta alkukesästä osa alueista suljetaan eläimiltä ja korjataan rehuksi.

Tasso varoo erityisesti ylilaidunnusta.

”Sillä saa nurmen pilalle. Paha on myös, jos on märkä keli ja tarvitaan lisäruokintaa. Silloin maa sotkeentuu velliksi. Syyskuussa annan vähän lisärehua, vaikka se on kallista. Rehunteko kuluttaa työtä, koneita ja tarvikkeita.”

Kaikille laitumille tulee painevesi. Kolme 800 metrin vesilinjaa puolentoista tuuman muoviputkella helpottavat ratkaisevasti vesihoitoa kesän mittaan. Juoma-altaat tyhjenetään ja puhdistetaan pari-kolme kertaa kesässä.

Vasikoiden kasvuun laitumella Tasso on tyytyväinen: sonnien keskipaino vierotuksessa 350 kiloa ja lehmävasikoiden 300 kiloa.

”Syntymäpainossa optimi on 45 kiloa. Isompikin vasikka voi olla virkeä, mutta ei se silti kasva yhtään paremmin.”

LISÄTILIÄ SIITOSSONNEISTA

Karjan jalostus kiinnostaa Tassoa. Hän aloitti tuotannon ostamalla hyvää emoainesta, ja omien lehmien hyvät sonnivasikat tuovat siitokseen myydessä tärkeän lisänsä eläinmyyntituloihin. Uutta ainesta Tasso hankkii tavallisesti ostamalla keinosiemennyssonnin jälkeisen tutulta kasvattajalta. Myös sonnihuuto-kaupan tarjonta kiinnostaa, kunhan eläimillä ei ole taustallaan tilan omia eläinsukuja.

Tällä haavaa lehmävasikoista jää kotiin vain uudistus, noin 15 prosenttia emojen määrästä.

”Tunnen karjani ja teen valinnat sillä perusteella, ei pelkkien numeroiden ja jalostusarvojen. Luonne ja eläimen oma syntymäpaino ovat tärkeitä, ja tietysti hyvä kasvu. Sen sijaan

puolivuotiaan lehmävasikan omista ominaisuuksista ei voi tietää mitään varmaa. Mielessä on ollut myydä siitokseen myös lehmävasikoita.”

Emolehmäaineksen kehittämishankkeessa tila oli mukana suppealla paketilla, jossa genotyyppitettiin siitossonnikasvattoon menneet sonnit ja uudistukseen valitut lehmät. Näin Viinikan karja oli antamassa panostaan liharotujen genomihankkeeseen, jonka tuloksena julkistettiin maaliskuussa ensimmäiset genomiset jalostusarvot.

TYÖMÄÄRÄ TASAPAINOON

Tasso valitsi liharoduista simmentalin, jonka vasikoista maksetaan hyvän kasvukyvyn vuoksi raskaan rodun lisää. Pitkässä juoksussa rotulisä tuo merkittävän lisätulon.

Euroja ja työmäärää hän peilaa myös sopivaa eläinmäärää hakiessaan. Tuomas ja Katriina Tassolle on syntymässä pian toinen lapsi. Perheen kasvaessa ajatuksena on vähentää eläinmäärää noin 80:een ja hakea lisäeuroja muualta.

Niitä tulee talviaikaisesta jaloittelusta, laidunnuksesta ja kosteikkoalueen erityisympäristöstä. Jaloittelutarhoja tehtiin viime vuonna niin, että kaikista karsinoista pääsee ulos ympäri vuoden.

”Tarhoissa eläimet saavat olla pitempään ulkona keväällä ja syksyllä, mutta poikima-aikaan ne pidetään sisällä.”

”Talous pysyy samana, mutta työtä vähemmän. Tänä kesänä kosteikolla on vielä hommaa, salaojitusta ja aidan tekoa, mutta seuraava kesä on taas helpompi”, Tasso sanoo. ●

Maria Leino
Erikoistutkija, Luke

Lihakarjan jalostusarvostelu harppaa genomiaikaan

VUODEN ENSIMMÄISESTÄ indeksilaskennasta alkaen liharajan arvostelussa tapahtuu suuri muutos: perinteisestä tavasta siirrytään genomiaikaan ja arvostelumalli päivittyy muutenkin monin tavoin aiempaa paremmaksi. Muutos koskee kaikkia jalostettavia ominaisuuksia sekä yleisimpiä liharotuja: aberdeen angus, charolais, hereford, limousin ja simmental.

Arvostelussa ovat mukana rotujen kaikki puhtaat ja risteytyseläimet. Ensimmäisen polven risteytykset saavat ensimmäistä kertaa jalostusarvot, mikä hyödyttää erityisesti tuotantokarjoja. Puhdasrotuiset eläimet linkittyvät toisiinsa nyt myös risteytyseläinten kautta ja niiden jalostusarvostelun tueksi saadaan lisää tietoa risteytyskuduksilta sekä havaintojen että kattavampien sukulaistietojen avulla.

Sama pätee tietysti myös toisinpäin: risteytyseläimet hyötyvät puhtaiden sukulaisten havainnoista. Tämä parantaa koko jalostusarvostelun luotettavuutta.

GENOMIAIKA TARKENTAA JALOSTUSARVOSTELUA

Genomiarvostelujen ennustekyvyn tarkastelut ovat osoittaneet genomitiedon parantavan arvostelumallien ennustekykyä noin 15-25 prosenttia, riippuen ominaisuuden periytymisasteesta ja rodun vertailuryhmän koosta tarkasteluhetkellä. Mitä enemmän luotettavasti arvosteltuja, vanhempia vertailueläimiä on genotyyppitetty arvostelujen perustaksi, sitä luotettavampia arvostelut ovat.

Tilanne paranee jatkuvasti, kun genotyyppitettyjen eläinten määrät kasvavat. On hyvä muistaa, että pelkällä genotyyppityksellä järjestelmä ei pyöri, vaan eläimistä kerätyt punnitus-, poikimahelpous- sekä teurastiedot ovat edelleen tärkeitä.

Karjojen väliset erot eläinaineksessa ovat liharajalla isompia kuin lypsykarjalla, koska niillä karjat toisiinsa linkittävä keinosiemennys ei ole yhtä yleistä. Myös siksi on hyvä varmistaa, että oman karjan genetiikkaa on mukana vertailuryhmässä, jolloin genomimallit toimivat omallekin karjalle hyvin. Siitossonnit ja vanhimmat emot, joilla on suuri merkitys karjan perimään, kannattaa genomitesta ensimmäisten joukossa.

Lypsykarja on erinomainen esimerkki siitä, mitä genomiarvostelulla voidaan saavuttaa. Vuonna 2009 alkaneen genomiarvostelun ansiosta perinnöllinen edistymisen jalostuksen kohteena olevissa ominaisuuksissa on nopeutunut huomattavasti. Lihakarjalla hyödyt voivat olla jopa moninaisemmat tuotannon rakenteen takia.

YHDELLÄ GENOMITESTILLÄ SAA LUKUISIA HYÖTYJÄ

Genomiarvosteluun siirtymisen eduista kannattaa ottaa kaikki hyöty irti erityisesti uudistuseläinten valinnoissa. Eläimet kannattaa valita alustavasti entiseen tapaan kasvun, rakenteen, luonteen, suvun jne. perusteella. Tämän jälkeen on aika genomitesta ehdokkaat ja tehdä lopulliset valinnat genomisten jalostusarvojen perusteella.

Samalla tulee testattua, etteivät ehdokkaat ole minkään perinnöllisen vian tai sairauden kantajia, ja myös nupouden statuksen saa selvitettyä.

Genomitestausta kannattaa käyttää yhtä lailla polveutumisten tarkistamiseen. Väärän polveutumistiedon vaikutukset ulottuvat laajalle: sekä eläimen itsensä että sen vanhempien ja mahdollisten jälkeläisten jalostusarvot ovat väärin. Virheen merkitys on sitä suurempi, mitä vähemmän muita, virheettömiä sukulaistietoja eläimillä on käytettävissä.

Eläimiä ostettaessa on syytä varmistaa, että siitossonnit ja hiehot ovat genomitestattuja. Näin tiedät, mitä ostat ja saat lisää genomitestattuja eläimiä karjaasi.

Lisätietoa: faba.fi → ajankohtaista liharotujen genomitestauksesta

Keväällä on aina helpotus saada eläimet laitumelle, ja sama syksyllä, kun ne tuodaan sisään, Tuomas Tasso sanoo. Laidunlohkot eivät ole välittömästi pihaton vieressä, mutta Kuljetus Kähkösen avulla siirrot sujuvat.

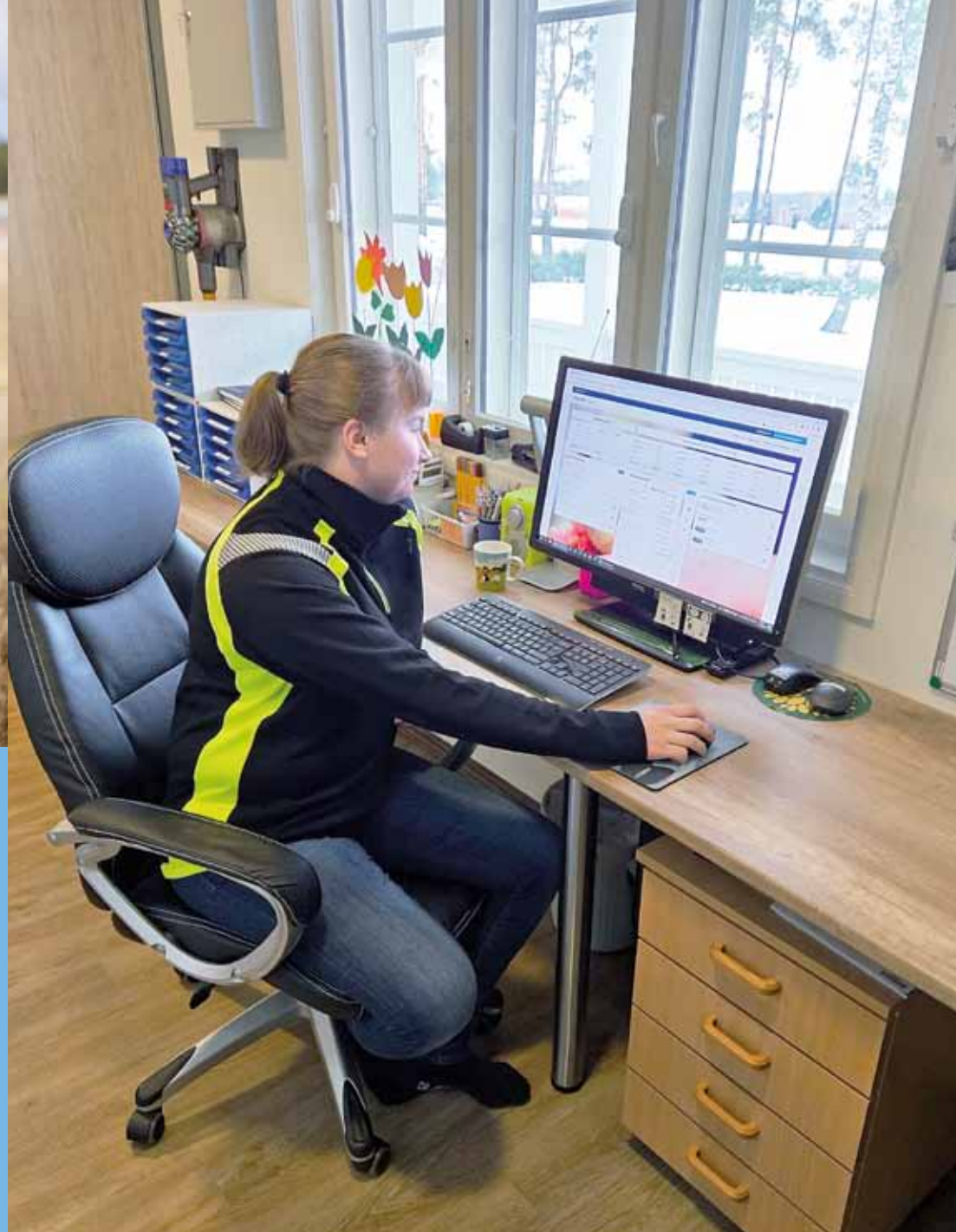

TILA
JHM Kaunisto Oy, Köyliö

OMISTAJAT
Miia ja Jani Kaunisto, lapset Minttu,
6 ja Rasmus 4 vuotta

BROILERINTUOTANTO
75 000 lintupaikkaa, hallit
rakennettu 1990, 1998 ja 2008

TYÖVOIMA
Omistajat täysipäiväisesti, hallien
pesut on ulkoistettu

Jani ja Miia Kaunisto olivat mukana kehittämässä Karinettiä. Kanalassa sähköistä järjestelmää käytetään kännykällä, toimiston tietokoneella sen avulla voi tehdä vertailuja erien välillä.

KANALAHAVAINNOT SÄHKÖISEEN MAAILMAAN

Karinetti oli aluksi vain "villiltä tuntunut ajatus". Nyt sähköinen päiväkirja on ollut käytössä vuoden kaikilla HKScanin broileritiloilla. Miia ja Jani Kaunisto olivat alusta asti mukana kehittämässä monipuolista ja aikaa säästävää tuotannon työkalua.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: RAILA AALTONEN, RONI LEHTI, JANI KAUNISTO

PÄIVITTÄISTEN, TARKKOJEN kirjausten tekeminen tuotannosta on erottamaton osa broilerinkasvatusta. Viiden viikon kasvatus untuvikoista teurasbroilereiksi vaatii herpaantumaton tarkkuutta ruokinnan ja olosuhteiden säätämisessä. Lisäksi viranomaisille joka erästä ennen teurastusta raportoitavat tiedot aiheuttavat omat pakolliset toimensa.

Pahvinen päiväkirja kanalan pöydällä jäi historiaan Kariniemen kanatiloilla vuosi sitten. Tuottajat saivat sähköisen työkalun avukseen tuotantoseurantaan ja ketjuinformaation toimittamiseen. Muutos sujui melko luontevasti, eikä Karinettiä ole tarvinnut korjailia käyttöönoton jälkeen.

Järjestelmä kehitettiin tiiviissä yhteistyössä muutamien tilojen

kanssa. Yksi mukana olleista on köyliöläinen JHM Kaunisto Oy.

TASKUT TÄYNNÄ TARRALAPPUJA

"Sähköinen päiväkirja oli villi ajatus, sillä aiemmin aivan kaikki oli kirjattu paperille", uuden ohjelman kehittämiseen mielellään mukaan lähtenyt **Miia Kaunisto** muistelee Karinetti-projektin alkua runsaat kaksi vuotta sitten, maaliskuussa 2021.

Alkuun tehtiin paljon kehittämissä ja määrittelytyötä, jossa ryhmä tuottajia oli avainasemassa.

"Ajankäytöllisesti mukana olo ei tuottanut hankaluuksia, sillä koronapandemian vuoksi etäkoukset olivat jo täysin arkipäivää", Kaunisto kertoo.

JÄRJESTELMÄ
KEHITETTIIN
YHTEISTYÖSSÄ
MUUTAMIEN TILOJEN
KANSSA.

Kaunistot eivät toistaiseksi ole yhdistäneet Karinettiä hallin tietokoneeseen. Lastensa kavereille he esittelisivät mielellään broilertuotantoa ja suunnittelevat katseluhuonetta mahdolliseen uuteen halliin.

13

YHDESSÄ

KIMMO HAAPANEN
Hyvinvoiva possu -hanke
Pyhäjärvi-instituutti

SIKALOIDEN KARSINARATKAISUJEN SIIRTYMÄAJAT PÄÄTTYVÄT 2024 JA 2027

Vastuullisen ja sosiaalisesti hyväksyttävän eläintuotannon perusta on tuotantoa koskevien lakien ja asetusten noudattaminen. Niillä asetetaan eläinten hyvinvoinnin kannalta tärkeitä karsinamitoituksia ja olosuhteiden minimivaatimuksia.

”Välillä taskut olivat kanalasta tullessa täynnä post it-lappuja, koska työn lomassa tulleet ideat piti heti kirjata ylös, ennen kuin ajatus katkeaa”, hän kuvaa. ”Kun ensimmäinen demo saatiin tehtyä, se otettiin meillä heti käyttöön.”

Yhteistyötilat käyttivät demoversiota useamman erän ajan, jolloin siitä saatiin korjattua joitain toimimattomuuksia. Karinetti jalkautettiin kaikille tiloille viime vuoden maaliskuussa, vuoden kehitystyön jälkeen.

Nyt sähköinen päiväkirja on Kaunistoilla ensisijainen seurannan väline. He kirjaavat joka päivä kaikissa kasvatusosastoissa lämpötilan, ilmankosteuden, veden ja rehun kulutuksen, poistuman, painot ja rehujenvaihdot. Uutta kirjattavaa ei tullut, mutta nyt tiedot saadaan kerralla tallennettua järjestelmään.

”Rinnalla saatetaan kirjoitella muitakin muistiinpanoja itselle”, kertoo Miia Kaunisto, jolla on hautumassa jo uusiakin ideoita Karinettin kehittämiseksi. Hänen mukaansa sähköisistä muistiinpanoista saa halutessaan paljon irti.

”On helppo vertailla esimerkiksi lintukohtaista rehunkulutusta ja painoja edelliseen erään, kun tietoja ei tarvitse enää kaivaa mapista. Työtä säästyy ja kirjausvirheet vähenevät, kun merkintöjä ei siirretä muistilapulta vaan kirjataan kanalassa suoraan näykykään.”

Ketjuinformaation toimittaminen Ruokavirastolle helpottui Karinettin myötä merkittävästi, kun Excel-taulukoiden ja PDF-lomakkeiden printtailun sijaan tiedot ovat järjestelmässä valmiina lähetettäväksi.

UUSIA VIJELYMENETELMIÄ

Kehityshenkinen pariskunta on mukana myös Kariniemen Ilmastosankarit-ohjelmassa, jossa seurataan ja koetetaan parantaa viljelyn hiilitasetta. Pelloilla on otettu käyttöön kevennetty muokkaus ja myös suorakylvö on keinovalikoimassa. Kerääjaksavit ovat mietinnässä.

”Ilmastokoulutukset kiinnostavat, ja erityisesti

toisten kokemukset uusista menetelmistä. Niitä sulatellaan ja sitten sovelletaan omiin juttuihin.”

Lähes sadan hehtaarin peltoalalla viljellään pääkasveina kevät- ja syysvehnää, sekä hennettä ja kauraa. Oma vehnäsato riittää normaalina vuonna kanojen tarpeisiin. Lisäksi viljaa ostetaan kahdelta naapuruston tilalta pystyyn.

”Vehnöomavaraisuuden merkitys kannattavuudelle on korostunut. Olisi ollut paha tilanne, jos vilja olisi pitänyt ostaa viime vuoden hinnoilla”, Jani Kaunisto miettii. Vehnän osto oli tilalla arkipäivää vielä kuusi vuotta sitten, kun sokerijuurikas oli tärkeä viljelykasvi. Jurtin viljelyn Kaunistot lopettivat 2018.

Samana vuonna he asennuttivat aurinkopaneelit, joilla tuotetaan keskimäärin kolmannes tilan sähköntarpeesta, lähes 30 000 kilowattituntia vuodessa. Lämpöenergia tuotetaan pääosin kaurankuorella.

BROILERTUOTANTO TUTUKSI LAPSILLE

Tuotantorakennukset on pidetty hyvässä kunnossa, ja jollain aikavälillä tuotantoa on aikomus laajentaa. Ympäristölupa tuotantomäärän tuplaavalle uudelle parhailille odottaa toistaiseksi tilaisuuttaan. Joitain ajatuksia on jo ilmassa.

”Haluaisin halliin showroomin, jotta koululaiset ja päiväkotiryhmät voisivat turvallisesti tulla tutustumaan broilerinkasvatukseen”, Miia Kaunisto sanoo. Hän kokee tärkeäksi, että muutkin kuin omat lapset näkevät käytännössä, mistä ruoka tulee.

Kaunistot ovat tyytyväisiä työhönsä ruoantuotantoketjussa.

”Tässä työssä on oma vapaus päättää tekemisistään ja päivän aikatauluista. Usein toinen

meistä lähtee kanalalle aikaisemmin ja toinen huolehtii lapset aamulla hoitoon ja eskariin. Kanalasta tullaan pois, kun lapset haetaan kotiin”, Jani Kaunisto kuvailee.

”Toisaalta tuotanto tietysti myös sitoo paljon. Erän aikana ei poistuta kotoa kovin pitkälle. Me elämme aika perhekeskeistä elämää.” ●

”ON HELPPO
VERTAILLA ESIMERKIKSI
LINTUKOHTAISTA
REHUNKULUTUSTA JA
PAINOJA, KUN TIETOJA EI
TARVITSE ENÄÄ KAIVAA
MAPISTA.”

RYHMÄKARSINAN ESTEETTÖMÄN LATTIA-ALAN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET ERI PAINOISILLE SIOILLE

Vieroitettujen porsaiden, lihasikojen ja kasvatussikojen ryhmäkarsinan esteettömän lattia-alan vähimmäisvaatimukset sikaa kohden

Sian paino (kg)	Lattiapinta-ala (m ² /eläin)
Alle 10	0,15
10-95	0,17 + (paino kg/130)
yli 95, mutta enintään 107	0,90
yli 107, mutta enintään 130	1,00
yli 130	1,20

tai astutuksen jälkeen. Karjun saa pitää yksilökarsinassa.

Ennen vuotta 2013 rakennetuissa sikaloissa hyväksyttiin ryhmäkarsinoiden ruokinta- tai makuuhäkkien alle jäävä lattia-ala emakon tai ensikon esteettömäksi karsina-alaksi. Näissä sikaloissa saa jatkaa tuotantoa vanhan säädöksen mukaisilla pinta-aloilla vuoden 2027 loppuun saakka.

Nykyisen asetuksen mukaan ruokintahäkkien ja rehukaukalojen alla olevaa lattiaa ei hyväksytä esteettömään karsina-alaan. Esteetöntä alaa pitää olla emakkoa kohti vähintään 2,25 neliometriä, kun ryhmässä 6-40 eläintä. Tästä alasta umpinaista tai enintään 10 prosenttia rei'itettyä ritilää on oltava vähintään 1,3 neliometriä. Ensikolla vähimmäisvaatimus on 1,64 neliometriä, josta kiinteätä lattiaa vähintään 0,95 neliometriä.

Porsituskarsinan lattiasta vähintään puolet pitää olla umpinaista tai enintään 10-prosenttisesti rei'itettyä ritilää. Myös tämän kohdan siirtymäaika loppuu 2027.

Vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen kasvatuskarsinoissa tulee olla vähintään 2/3 umpinaista lattiaa tai ritilää, jossa on aukkoja korkeintaan 10 prosenttia. Myös tämän kohdan siirtymäajan päättymisen 2027 lopussa pakottaa tekemään kasvatuskarsinoiden ritilöihin muutoksia ennen vuotta 2028.

Vuoden 2027 lopussa päättyy myös karjun karsinan siirtymäaika. Tilaa on oltava vähintään neljä neliötä ja yksittäishäkin lattiasta vähintään puolet pitää olla kiinteätä. ●

Uusi hyvinvointituki korostaa virikkeiden ja ehjien häntien merkitystä. Jani Ukkonen toivoo uuden eläinaineksen edistävän osaltaan häntärauhaa.

TULOSTEN PARANTAMINEN KIINNOSTAA JOKA PÄIVÄ

Ukkosten sikalassa valmistaudutaan keräämään kokemuksia uudesta eläinaineksestä. Ensimmäiset tempo-pahneet syntyvät yhdistelmäsiikalassa näinä päivinä.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: RAILA AALTONEN JA RIITTA PIETILÄ

OPTIMISIKA-PROJEKTISSA haetaan uusia tapoja parantaa teurassikojen tasalaatuisuutta. HKScan kertoi alkavasta kokeilusta viime kesänä pidetyssä tuottajatilaisuudessa. Jani Ukkonen Punkalaitumelta näki ideassa potentiaalia, ja innosti tilan muut osakkaat lähtemään mukaan.

Ukkosten tilalla Krista Ukkonen vetää porsastuotantoa 250 emakon sikalassa, Jani Ukkonen lihasikalaa ja Niko Ukkonen nautanavettaa. Peltoviljelystä vastaavat Jani ja Niko, ja Kristan sarkana on yrityksen kirjanpito. Kolmikön äiti Kirsi Ukkonen työskentelee porsitussikalassa, ruokkii arkisin oman väen ja hoitaa paljon Kristan ja Nikon yksivuotiaita ja Janin kaksivuotiaista taaperoa.

”Me ollaan aina kehitetty tuotantoa laatu edellä. Jos meille luvataan parempaa porsaslaatua, niin miksipä ei kokeiltaisi”, Jani miettii. Uuden aineksen odotetaan vähentävän vieroitusräpölyä ja alttiutta hännänpurentaan ja lisäävän porsaiden elinvoimaisuutta. Päiväkasvun ja rehuhyötysuhteen pitäisi pysyä ennallaan.

HKScanin tempo-kokeilussa on mukana kymmenen porsastuottajaa, ja ainesta käytetään alkuvuonna kaikkiaan 4 000 emakolla.

TULOKSIA VOI AINA PARANTAA

Joka viikko Ukkosten sikalassa porsii 12 emakkoa, täytetään yksi lihasikalan osasto ja myydään noin 150–160 teurassikaa. Tammikuulta alkaen siemennyksissä

on käytetty vain tempo. Pahnueita alkaa syntyä huh-tikuun lopulla.

Tuotantotulokset kertovat kovasta osaamisesta: lihasikojen keskikasvu on noin 1 100 grammaa päivässä ja teurasvalinnan osumistarkkuus HKScanin kärkeä. Alkuvuonna kaksi kolmesta teuraasta on osunut 84–91,9 kilon optimipainoon ja loputkin on onnistuttu myymään kapealla jakaumalla. Kaikista sioista jopa 90 prosenttia on osunut painoväliin 80–95 kiloa.

Emakoiden vuosituotos on 29,5 porsasta. Viidessä vuodessa porsastuotos on noussut yli neljällä. Krista kertoo tasaavansa pahnueita ja ottavansa avuksi lisäimettäjiä.

”Pahnueisiin ei koske kukaan muu kuin minä. Siinä tarvitaan tarkkaa silmää ja monien asioiden huomioon ottamista samalla kertaa.”

Tuloksia kirittää yhdistelmätuotannon suljettu eläinkierto. Eläimiä ei osteta muualta, siirtomatkat ovat lyhyet ja sikojen elämä kaiken kaikkiaan rauhallista, vaikka kierto lihasikalassa on vain 11 viikkoa. Eläinten taustat tiedetään porsituksesta asti.

”Seuraan porsaita jo välikasvatamossa. Siirrämme eläimet itse, jolloin pienemmät voi jättää vielä vahvistumaan”, Jani kuvaa.

Tempo lunastaisi Ukkosten odotukset, jos porsaiden hoito vierotuksen jälkeen helpottuisi ja kasvatusaika lyhenisi paremman suolistoterveyden ansiosta.

”Välikasvatuksen lyheneminen viikolla säästäisi rehua ja hyvä alkukasvu näkyisi lihasikalassa loppuun asti. Parempi häntäterveys olisi iso etu, sillä se vaikuttaa uudessa hyvinvointituessa”, Jani listaa kolmikön yhteisiä toiveita.

”Tuotantotuloksia on helppo nostaa, mutta tason ylläpito on vaikeaa. Se vaatii hienosäätöä ihan koko ajan. Jos joka päivä ei jaksa olla kiinnostunut tuloksista, saa pian heittää hanskat naulaan”, Niko toteaa.

EI KEHITYSTÄ ILMAN KESKUSTELUA

Ammattitaidon lisäksi hyvät henkilökemiat ja keskinäinen luottamus ovat tilan menestyksen avainasioita.

”Me keskustellaan avoimesti ja kyseenalaistetaan reippaasti, mietitään ja puhutaan ääneen. Jos ajatuksia pyörittää vain omassa päässä, helposti juuttuu yhteen juttuun”, Jani miettii.

Niko kuvaa yhteistä tuotannon johtamisen tapaa jatkuvaksi säätämiseksi. Toimintaa on valmius muuttaa nopeastikin, jos tarve vaatii. Seuraava isompi hanke on emakkosikalan päivitys tiineytyshäkeistä luopumisen yhteydessä.

Naudantuotannon aloittaminen vuonna 2014 oli merkittävä strateginen linjaus, jonka myötä nurmiala on noussut 130 hehtaariin.

”Nurmikierto on tuonut takaisin pelloista yksipuolisen viljanviljelyn myötä huvonneet humukset. Viljojen satotasot ovat nousseet selvästi, ja sianliete kasvattaa nurmia hyvin. Oljet korjataan navetalle ja kuivalanta ajetaan pellolle”, Niko kertoo.

Lisäksi Ukkokset ovat kasvattaneet viljaomavaraisuutta hankkimalla lisää peltoa. Hyvänä vuonna viljaa korjataan kaksi miljoonaa kiloa, josta puolet kuivataan sioille ja puolet säilötään tuoreena laakasiiloihin naudoille. Varastotilaa jää vielä 500 tonnille, jotta edulliset ostohetket voidaan hyödyntää.

”Koko tilan taloudessa peltopuoli ratkaisee kokonaisuuden. Eläintuotannossa taloudellisuuden perusta on kohtuuhintaiset rehut ja se, että kasvatus hoidetaan alusta loppuun itse”, Krista summaa. ●

TILA

Ukkosen tila, Punkalaidun

OMISTAJAT

Kirsi, Krista (33), Niko (31) ja Jani (28) Ukkonen

YHDISTELMÄSIKALA

250 emakkoa, 1 600 lihasikapaikkaa, kaikki porsaas kasvatetaan itse

RUOKINTA

Emakoilla ja joutilaila täysrehu liemenä, lihasioilla vilja-tiivisteliemi

NAVETTA

750 nautaa ternistä teuraaksi

VILJELYALA

Noin 570 hehtaaria, josta nurmella 130 ha ja syysvehnä 90 ha

TYÖVOIMA

Viisi palkattua työntekijää

Krista, Jani ja Niko Ukkonen ovat tottuneet keskustelemaan avoimesti ja myös kyseenalaistamaan toistensa näkemyksiä. Toimintatapoja muutetaan nopeasti tarpeen vaatiessa.

SUOMEN KANSALLISMAKKARA TÄYTTÄÄ 60 VUOTTA

HK Sininen Lenkki® täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Tätä legendaarista lenkkimakkaraa syödään Suomessa vuosittain yli kahdeksan miljoonaa pakettia. Juhlavuosi tuo lenkkiin uuden makuvaihtoehdon.

TUOREEN MAKKARATUTKIMUKSEN*) mukaan tärkeimmät syyt ostaa Sinistä Lenkkiä ovat hyvä maku, tutuus, helppous arjen ruoanlaitossa sekä vahvat perinteet.

Ylivoimaisesti suosituin makkarauoka on uunilenkki. 54 prosenttia suomalaisista syö Sinistä Lenkkiä sekä kylmänä että kuumana. Tämän päivän ruokatrendeissä näkyy kaipuu nostalgisten asioiden äärelle. Monelle se tarkoittaa lapsuuden makumuistoja Sinisestä Lenkistä.

HK Sinistä Lenkkiä ostetaan vuodessa yli kahdeksan miljoonaa pakettia. Tämä tarkoittaa, että joka päivä suomalaisista kaupoista ostetaan keskimäärin noin 22 000 pakettia Sinistä Lenkkiä. Kansallismakkaran perinteinen versio on ylivoimaisesti suosituin. Makkaran tuttu maku sekä sileä rakenne ovat tämän HK:n

kaikkien aikojen myydyimmän tuotteen tavaramerkkejä.

Sen rinnalle on vuosikymmenten aikana tullut erilaisia makuvaihtoehtoja sekä Sinisen Lenkin kevytversio. Juhlavuoden uutuus on Valio Aura® sinihomejuustolla maustettu Sininen. Uutuus on syntynyt kuluttajien toiveista. Kysyimme suomalaisilta, mikä

uusi makuvaihtoehto olisi mieluisin. Ylivoimaiseksi ykköseksi tuli sinihomejuustolla maustettu lenkki.

Juhlavuotta varten olemme valmistelleet paljon uusia reseptejä ja järjestämme erilaisia tempauksia pitkin vuotta. Esimerkiksi ”Lähde lenkille” -teeman alla esitelmemme vuoden mittaan 60 tapaa lähteä lenkille.

UUNILENKKI JUUSTOLLA ON SUOSITUINTA HK Sininen Lenkki® maistuu 83 prosentille suomalaisista. Miehet ovat suurin lenkin ystäviä, sillä vain 10 prosenttia miehistä ei syö ollenkaan Sinistä Lenkkiä. Naisistakin vain 23 prosenttia jättää lenkkiruokat väliin. Eri ikäryhmistä 55–64-vuotiaat syövät eniten Sinistä Lenkkiä. Maantieteellisesti innokkaimmat lenkkiherkuttelijat ovat Itä-Suomessa. Eri käyttötilanteista yleisintä (63 % vastanneista) on valmistaa lenkistä ihan tavallista arkiruokaa.

Ylivoimaisesti suosituin makkarauoka on uunilenkki. Noin puolet kertoi sen olevan Sinisen Lenkin suosikkiresepti. Sininen Lenkki menee harvoin uuniin ilman juustoa, sillä 81 prosenttia kertoi valmistavansa uunilenkin aina juustolla.

Toiseksi suosituinta lenkkiruokaa on makkarakastike,

pronssisijan nappaa makkarakieitto. TOP 5 -listalle pääsevät myös makkaraperunat ja ruisleipä makkaravii-paillailla.

KANSA NIMESI LENKIN 1963

Vielä 1960-luvun alussa jokaisen lenkkimakkaran päähän sidottiin käsin alumiininen sinetti, joka kertoi tuotteen laatunimen. Vuonna 1963 käyttöön otetun Naturin-kuoren myötä siirryttiin koneellisesti kiinnitettäviin niiteihin ja alumiinisinetit poistuivat käytöstä. Mutta koska elintarvikeasetus vaati yhä tuotteeseen tiedon makkaran

laadusta, kuoren sisäpintaan painettiin sana ”lenkkimakkara” sinisellä värillä. Sisartuotteessa komeili sana ”kiuaslenkki” punaisella.

Sininen painatus erotti HK-lenkkimakkaran kilpailijoistaan. Niinpä kauppiat alkoivat ennen pitkää tehdä tilauksensa lyhyesti ”20 lenkkiä sinistä ja kymmenen punaista”. Myöhemmin tapa siirtyi

myös tiskin toiselle puolelle, kansan suuhun ja nimeksi pakettiin asti. Vuotta 1963 pidetäänkin Sinisen Lenkin syntymävuotena.

HK Sininen Lenkki® valmistetaan aina suomalaisesta lihasta. ●

KUOREN SISÄPINTAAN PAINETTIIN SANA ”LENKKIMAKKARA” SINISELLÄ VÄRILLÄ.

*) Tutkimuksen kohderyhmä oli 18-75-vuotiaat ja kyselyyn vastasi 1 000 suomalaista. Otos kiintiöitiin kansallisesti edustavaksi sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan. Tutkimuksen toteutti Bilendi Oy tammikuussa 2023.

Grillivalmis-sarja helpottaa kesäkokkausta

Kesä ja grillaus kuuluvat erottamattomasti yhteen.

HKScanin teettämän grillaustutkimuksen mukaan lähes joka toinen grillaa kesällä vähintään kerran viikossa. Grillissä tirisevät niin perinteiset grillipihvit, burgerit, fileet kuin siivetkin. Useampi kuin kolme neljästä grillaa myös kasviksia ja vihanneksia.

TÄNÄ KESÄNÄ helpotamme grillaamista HK® ja Kariniemen® Grillivalmis-tuotesarjoilla sekä Via Kasvimaalla -grillikasviksilla.

Grillaamisen suurimmaksi haasteeksi koetaan tarvikkeiden huolto, valmistelu ja puhdistus. HK ja Kariniemen Grillivalmis -tuotteet ovat valmiiksi maustettuja ja grillinkestävässä alumiinivuossa. Valmistaminen on helppoa: poista kansi ja laita vuoka grilliin!

HK Grillivalmis kylkiviipale savupaprika rub, joka sisältää viljaporsaan kylkiviipaleita pinta-maustettuna savupaprika rubilla.

Kariniemen Kananpojan Grillivalmis siipi paah-teinen paprika sisältää paah-teisella, täyteläisellä paprikalla maustettuja siipiä, joihin ripaus sitruunaa tuo mukavan raikkouden. Siivet voi grillata alumiinirasiassaan, jolloin grilli pysyy puhtaana.

Via Kasvimaalla Texmex grillikasvikset meksikolaisittain grillin- ja uuninkes-tävässä alumiinivuossa. Kasvissekoituksessa on mukana paprikaa, kirsikka-tomaatteja, punasipulia ja tuoretta valkosipulia. Tuote on maustettu tacomaus-teella.

Uutta twistiä kesän makumaailmaan

Tänä kesänä HK ja Kariniemen tuovat uutta twistiä kesägrillaukseen vastaamalla "new steaks" -trendiin.

HK Viljaporsaan timjami-chili rub entrecôtepihvi on mehevä, hieman suurempi viljaporsaan pihvi, joka sopii erityisen hyvin grillattavaksi. Makuelämyksen viimeistelee raikas ja tunnistettava pintamauste timjami, chilistä ja merisuolasta.

Toinen mielenkiintoinen uutuus on HK Viljaporsaan Grillikombo fileepihvi sour cream & garlic ja kasslerpihvi spicy BBQ, joka sisältää suomalaisen viljaporsaan ulkofilee- ja kasslerpihvejä mielenkiintoisilla uusilla mausteilla.

Kesällä on kiva nauttia hyvästä ruuasta isommallakin porukalla. Tähän tarpeeseen vastaa murea, valmiiksi maustettu Kariniemen Grillilankku kalkkunasta, josta riittää herkuteltavaa ja jaettavaa koko perheelle. Grillilankku on helppo viipaloida kypsänä ja sen saa näyttävästi tarjolle.

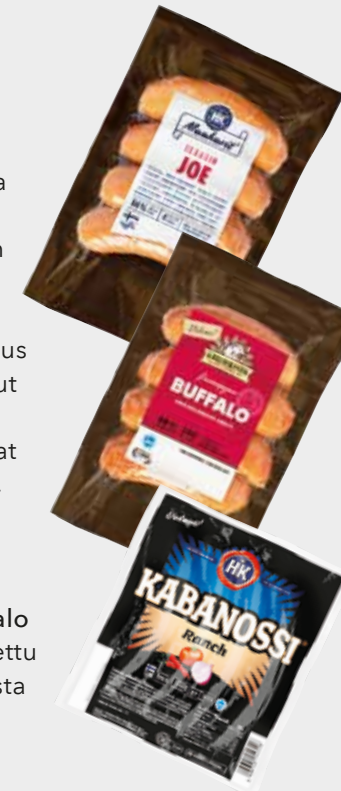

Makkara on suosituin grillattava

HK Maakarit® -makkarat ovat kesägrillaajan suosikkeja, sillä ne ovat lihapitoisia, laadukkaita ja käsin tehtyjä. Kesän odotettu täydennys tuoteperheeseen on tulinen HK Maakarit® Texasin Joe.

Myös kesän Kabanossi®-uutuus HK Kabanossi® Ranch on saanut makumaailmansa Amerikasta. Herkullisen makkaran maustavat tomaatti, chili, sipuli ja paprika. Helppo nauttia sellaisenaan tai pekoniin kääristynä.

Kolmas herkullinen uutuus, Kariniemen® Kananpojan Buffalo 260 g grillimakkara on valmistettu suomalaisesta antibiootittomasta kananpojasta ja lihaa siinä on peräti 89 %.

Burgerit jatkavat grillaajien suosiossa

Trendikäs smashburger valmistuu helposti kotigrillissä. HK Naudan smashburgerpihvi pekoniolla on tehty suomalaisesta naudanlihasta ja mehevöitetty maukkaalla suomalaisella viljaporsaan pekoniolla. Burgerpihvi litistetään kuumassa grillissä ohueksi ja pinta paistetaan rapeaksi.

Kesäisiin burgereihin sopii myös Kariniemen Kananpojan Burgerfilee Smoky, joka on mureutettu ja BBQ-pintamaustettu kanan rintafilee. Burgerfilee kypsyy nopeasti grillissä tai pannulla ja sopii hampurilaisten ohella salaatin tai grillikasviksen kanssa nautittavaksi.

Burgerin väliin sopii erinomaisesti HK Amerikan Pekoni® Smoky BBQ uutuuspekoni, jossa maistuu häivähdys savua.

VAIHTELUA JA VÄRIÄ ARKEEN SEKÄ JUHLAAN

PUOLI KILOA KASVIKSIDÄ päivässä on tuttu suositus. Uusi Via Kasvimaalla -tuotesarja tekee kasviksen lisäämisen ruokavaliioon helpoksi.

Vain joka viides syö kasviksia suositusten mukaisesti. Kasviksen monipuolinen käyttö koetaan usein työlääksi ja aikaa vieväksi. Juuri lanseerattu Via Kasvimaalla -tuoteperhe on pikku tönäisy kohti terveellisempää ruokavaliota. Ajatuksena on, että hyvän ei tarvitse olla vaikeaa.

Kasviskonttori lanseerasi syksyllä 2022 uudet käyttövalmiit, tuoreet Via Kasvimaalla -vihannekset ja juurekset, jotka helpottavat ja nopeuttavat ruoanlaittoa.

Kasviksen parhaat palat on kuorittu ja pilkottu valmiiksi sekoituksiksi. Mukaan on lisätty laadukkaita tuoreita ja kuivattuja mausteita. Yhdessä pakkauksessa on kaikki tarvittavat raaka-aineet, jolloin jääkaappiin ei jää käyttämättömiä, nahistuneita vihanneksia ja yrttejä. Kuluttajalle jää ruoanlaiton hauska osuus, ja inspiraatiota tuotteiden käyttöön voi napata Via Kasvimaan reseptipankista.

Via Kasvimaalla -tuotteet säästävät päivittäisessä ruoanlaitossa vähintään vartin verran aikaa. Tämä tuo kuukaudessa yhden työpäivän verran lisää tunteja muuhun käyttöön. Tuoteperheeseen kuuluu uunissa, pannulla ja grillissä valmistettavia tuotteita.

"Haluanne tarjota helpon tavan lisätä kasviksia ruokavaliioon ympäri vuoden. Nyt kesää kohden tuomme markkinoille herkullisia kasvissekoituksia grilliin tai valmistettavaksi helposti vuossaan vaikkapa retkinuotilla. Makuja on haettu Toscanasta Mexicoon ja Aasiaan", kertoo Elina Heinola, Via Kasvimaan kategoriapäällikkö.

"Trendikkäät One Pot -sekoitukset voi valmistaa yhden pannun periaatteella, ja sekaan voi heitellä vaikka kanaa tai maustemakkaraa. Ruoka on valmiina yleensä reilussa vartissa. Myös tuoteperheen pikkuperunat ja maalaisranskalaiset ovat helppo lisuke ateriaan kuin ateriaan."

Via Kasvimaalla -tuotteiden tuotekehityksestä ja resepti-ideoista vastaavat HKScanin asiantuntijat ja kokit, ja tuoreet kasvikset toimittaa Vihannes-Laitila. Tuotteissa käytetään kotimaisia raaka-aineita aina, kun ne ovat sesongin puolesta laadukkaita ja tarvittava määrä saatavilla.

Tuotevalikoima elää satokausien mukaan. Tuotteet löytyvät hyvin varustelluista K- ja S-ryhmän kaupoista.

TEKSTI: MERI RAJANIEMI

Seuraa somessa:

facebook.com/viamaailma

@viamaailma #viakasvimaalla

Reseptivinkkejä ja tietoa tuotteista: viamaailma.fi/viakasvimaalla/

JARI LEIJA
Suomen liiketoiminta-
yksiköstä vastaava johtaja
HKScan Oyj

Jo 110 vuotta vastuullisen ruokaketjun rakentamista

Tammikuun alussa tuli kuluneeksi 110 vuotta siitä, kun parikymmentä lounais-suomalaisista lihantuottajaa perusti Lounais-Suomen Osuusteurastamon. Tuo sama vuosi 1913 on myös HKScanin perustamisvuosi. LSO luovutti liiketoimintansa HKScanille vuonna 1988 ja on nykyään HKScanin omistaja.

KULUNEIDEN VUOSIKYMMENTEN aikana olemme kohdanneet monenlaisia haasteita, mutta parin viime vuoden aikana liiketoimintaympäristömme on muuttanut todella paljon.

Kustannusinflaation vaikutus kulutuskäyttäytymiseen voimistui viime vuoden lopulla. Kustannusinflaatio ja korkojen nousu ovat heikentäneet kuluttajien ostovoimaa. Vähittäiskaupassa tarjousten ja kampanjoiden merkitys korostui, jonka lisäksi kulutuksen painopiste siirtyi tuotekategorioiden sisällä kalliimmista lisäarvotuotteista kohti hinnaltaan edullisempia tuotteita.

Sian- ja naudanlihassa volyymit laskivat erityisesti kalliimmissa kategorioissa. Kuluttajat ovat kiinnittäneet vahvasti huomiota ruokahävikkiin. Toisaalta food service -myynnin voimakas kasvu kompensoi laskua josain määrin.

Kotiruokailussa käytettyjen tuttuja perusraaka-aineiden, kuten jauhelihan, siipikarjanlihan ja ruokamakkaroitten kysyntä jatkui vahvana vuoden 2022 lopulla, osittain myös kuluttajien heikentyneen ostovoiman vuoksi.

VIENNISTÄ JA KANSAINVÄLISESTÄ LIHAMARKKINASTA

Vuonna 2022 sian- ja naudanlihan kysyntä heikkeni Suomessa, mikä johti erityisesti sianlihan viennin

merkittävään kasvuun. Kasvanut sian- ja naudanlihan vienti heikensi liikeluostamme 2022.

Tuotantopanosten ja energian hinnannousu on vaikuttanut laajasti ruoantuotannon arvoketjuun Euroopassa. Siipikarjanlihan kysynnän kasvu Euroopassa jatkui viime vuoden lopulla ja sen arvioidaan jatkuvan edelleen kuluttajahintojen noususta huolimatta. Naudanlihan kulutuksen arvioidaan edelleen jatkavan laskuaan, mikä lisää siipikarjatuotteiden kysyntää entisestään. Kohonneen naudanlihan hinnan ei arvioida lisäävän sen tuotantoa EU-maissa.

Sianlihan tuotanto on ollut laskussa EU:ssa, ja laskun arvioidaan jatkuvan. Sianlihan vienti EU:sta kasvoi vuonna 2022 erityisesti Japaniin, Koreaan ja muihin Aasian maihin. Vienti Kiinaan sen sijaan laski maan nostaa omavaraisuuttaan. Sianlihan hinnan arvioidaan pysyvän korkeana EU:ssa, mutta tuotannon kannattavuus on edelleen heikko tuotantopanosten korkeiden hintojen vuoksi.

PAINOPISTE YDINLIKETOIMINNASSA

HKScanin pitkän aikavälin strateginen tavoite on kasvaa monipuoliseksi ruokataloksi. Se tarkoittaa kasvua aterioiden, välipaloissa ja uusissa tuotekategorioissa sekä vahvistumista kasvavissa ja uusissa myyntikanavissa.

Poikkeuksellisissa ja nopeasti muuttuvassa

HKScanin pitkän aikavälin strateginen tavoite on kasvaa monipuoliseksi ruokataloksi. Tällä hetkellä painopiste on kannattavuuden parantamisessa.

toimintaympäristössä painopisteemme on tällä hetkellä kannattavuuden parantamisessa. Keskeistä toiminnassamme on kustannusten tiukka hallinta, tuottavuuden nosto tuotannossa, tuoteportfolion optimointi kuluttajakysynnän muutoksessa sekä kaupalliset toimet.

RAKENNAMME POHJAA TULEVAISUUDELLE

Uudistuminen ja pitkän aikavälin strategian toteuttaminen kasvamisesta monipuoliseksi ruokataloksi edellyttää vahvaa taloudellista pohjaa ja perustaa. Investointeja tarvitsemme myös tuotantoteknologioiden uudistamiseen. Näitä olemme tehneetkin. Esimerkkejä ovat Forssaan viime syksynä päätetty investointi sekä maaliskuussa kertomamme suunnitelma Rauman siipikarjaleikkaamon kehittämisinvestoinnista.

Vahvuutemme HKScanissa on vastuullinen ruokaketju ja sen kehittäminen sekä hyvä asema peruselintarvikkeissa ja se, että pystymme vastaamaan kulutuskäyttäytymisen muutokseen. Kuluttajat tuntevat ja arvostavat HK, Kariniemen ja Via -brändejämme. Laajassa tuotevalikoimassamme on hinnaltaan sopivia tuotteita kuluttajien vaihtuviin tarpeisiin.

HKSCAN ON YLI 110 VUODEN AJAN TUKENUT JA INVESTOINUT MITTAVASTI JA PITKÄJÄNTEISESTI SUOMALASEEN VASTUULLISEEN ALKUTUOTANTOON, TEOLLISUUTEEN JA TYÖLLISYYTEEN.

Ruokaa tarvitaan aina ja siksi meidänkin työemme jatkuu. HKScan on yli 110 vuoden ajan tukenut ja investoinut mittavasti ja pitkäjänteisesti suomalaiseen vastuulliseen alkutuotantoon, teollisuuteen ja työllisyyteen. Viimeisten parin vuoden aikana on vaadittu erityisen vahvaa sinnikkyyttä ja jatkuvaa sitoutumista. Tästä lämpimät kiitoksetni sopimustuottajillemme, kumppaneillemme ja henkilöstöllemme Suomessa.

Yhteisillä kehittämistoimenpiteillä varmistamme suomalaisen lihan- ja elintarviketuotannon jatkumisen.

Vastuullisuus luo mahdollisuuksia SUOMALAISELLE RUOKAKETJULLE

Yritysvastuuseen liittyvät odotukset ja vaatimukset kehittyvät kiihtyvää tahtia. HKScan edistää koko ruokaketjun vastuullisuutta yhdessä sopimustuottajiensa ja muiden kumppaneidensa kanssa. Oikealla vastuullisuustyöllä kasvatamme luottamusta ja varmistamme, että jatkossakin asiakkaat ja kuluttajat valitsevat HKScanin ruokaketjun tuotteet.

TEKSTI: LIISI TAMMINEN

LAINSÄÄTÄJÄT, RAHOITTAJAT, asiakkaat ja kuluttajat odottavat yritysten vastuullisuustyöltä yhä enemmän tekoja ja läpinäkyvyyttä. Tämä on mahdollisuus suomalaiselle ruokaketjulle – kaikille yhteiset, läpinäkyvät vaatimukset auttavat meitä kertomaan suomalaisen ruokaketjun hyvistä käytännöistä selkeillä, kansainvälisesti käytetyillä mittareilla.

”Pitkässä arvoketjussamme on hyvät mahdollisuudet edistää vastuullisia toimintatapoja. Ruokaketjun vastuullisuuden edistäminen ei ole mielipidekysymys, vaan se on toimintamme edellytys. Vastuullisuustyöllä varmistamme, että tuotteemme

ovat jatkossakin kauppojen ja ravintoloiden valikoimissa, saamme rahoitusta liiketoiminnallemme ja löydämme hyviä työntekijöitä”, HKScanin vastuullisuusjohtaja **Hanna Lehtonen** sanoo.

Uudet lainsäädännön ja sidosryhmien vaatimukset edellyttävät entistä laajempaa vastuullisuusdatan keräämistä koko arvoketjusta, myös sopimustuottajien käytännöistä. Pankit ja rahoittajat huomioivat jo nyt vastuullisuusnäkökohtia rahan hinnassa ja rahoituspäätöksissä. Lisäksi asiakkaat tekevät valikoimapäätöksiään yhä enemmän tuotteiden vastuullisnäkökulmia painottaen.

UUSI KESTÄVYYSRAPORTOINNIN DIREKTIIVI YHDISTÄÄ VASTUULLISUUDEN JA TALOUDEN

EU:n uusi kestävyysraportoinnin direktiivi (CSRD) laajentaa merkittävästi yritysten vastuullisuustietojen raportointia. HKScan kertoo vastuullisuustyöstään jo nyt nykyisen ei-taloudellisen tiedon raportointidirektiivin ja EU-taksonomian eli kestäväen rahoituksen luokittelujärjestelmän mukaisesti.

Vuonna 2024 tulee voimaan uusi

kestävyysraportoinnin direktiivi, jonka myötä vastuullisuustiedoista kerrotaan samoissa kansissa hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kanssa. Lisäksi vastuullisuustiedot tullaan varmentamaan tilintarkastusta vastaavasti. Uuteen direktiiviin siirtyminen vaatii yhtiöltä jäljitettävää dataa aina raaka-aineista asiakkaalle asti.

”Tämä työ vaatii kehitystä koko arvoketjun osalta, koska joudumme varautumaan sellaisen uuden tiedon tuottamiseen, jota tällä hetkellä ei vielä ole edes määritelty. Tulevaisuuden työssämme keskeistä on vastuullisuustyön mitattavuus sekä joustavuus tuottaa nopeasti ja läpinäkyvästi erilaista tietoa”, **Hanna Lehtonen** kiteyttää.

HKScanin vastuullisuustyön teemat

”Meillä kaikilla arvoketjun toimijoilla on oma roolimme vastuullisuuden edistämisessä. Vaikka vastuullisuusasioista on yleisellä tasolla huolehdittu hyvin suomalaisessa ruokaketjussa, meidän on pystyttävä kertomaan kehityksestä todennettavissa olevalla ja jäljitettävällä datalla. Vastuullisuudessa on yleensä aina parannettavaa ja tehdyn työn tulokset tulee osoittaa mittauksen ja raportoinnin kautta”, Lehtonen toteaa.

Sääntelyssä ja sidosryhmien odotuksissa korostuu erityisesti kolme vastuullisuusteemaa: ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet. HKScan kehittää toimintamallejaan ja tavoitteitaan niihin liittyen.

HKSCAN EDISTÄÄ LUONNON JA IHMIEN HYVINVOINTIA

”Isossa kuvassa HKScanin vastuullisuustyön taustalla on Pariisin ilmastopöytäkirja ja EU:n tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä. Suomen valtion hiilineutraaliustavoite on kunnianhimoisempi tavoitevuoden ollessa jo 2035. Yhtiö on sitoutunut YK:n kansainväliseen Global Compact -vastuullisuusaloitteeseen sekä asettamaan ilmastotyölleen tieteeseen perustuvat tavoitteet Science Based Targets -aloitteen mukaisesti”, Hanna Lehtonen sanoo.

HKScanin vastuullisuustyön tavoitteet on määritelty vastuullisuusohjelmassa, ja ne liittyvät luonnon ja ihmisten hyvinvointiin: ilmastoon, pakkauksiin, luonnon monimuotoisuuteen sekä henkilöstön turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Yhtiö edistää vastuullisuusohjelman tavoitteita kaikilla jatkuvien toimintojen kotimarkkinoillaan Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Muita HKScanille keskeisiä vastuullisuusteemoja ovat tuottajayhteisö, turvallinen ruoka ja eläinten hyvinvointi. Näitä teemoja edistetään pääosin liiketoimintayksiköissä, sillä niihin liittyy paikallista sääntelyä ja sidosryhmien odotukset vaihtelevat eri markkinoilla.

Ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet korostuvat vastuullisuuden sääntelyssä.

VASTUULLISUUSTIIMI ESITTÄYTYY

HKScan-konsernin vastuullisuustyötä edistävät vastuullisuusjohtaja **Hanna Lehtonen** ja vastuullisuuspäällikkö **Mia Rantakari**.

”Varmistamme, että työmme kohti vastuullisuusohjelmamme tavoitteita etenee HKScanin kotimarkkinoilla. Sparraamme liiketoimintayksiköitä vastuullisuustyössä, seuraamme lainsäädännön kehitystä ja vastaamme yhtiön vastuullisuusdatan raportoinnista. On upeaa, miten vahvasti HKScanin sopimustuottajat ovat sitoutuneet yhteisiin vastuullisuustavoitteisiin kotimarkkinoillamme”, Hanna ja Mia kertovat.

Hanna Lehtonen ja Mia Rantakari

JARI HAKKARAINEN
Datasense Oy

Q&A

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

MIKÄ ON HIILIVUO JA MITEN SE MITATAAN?

Hiilivuon mittauksessa tunnistetaan, kuinka paljon hiiltä sitoutuu maaperään ja kuinka paljon sitä vapautuu ilmaan. Tietoa tarvitaan, jotta voidaan arvioida erilaisten tekijöiden vaikutus hiilen kiertoon. Vain mittaamalla saadaan varmuutta jonkin viljelymenetelmän, maalajin tai kasvilajin paremmuudesta hiilen sidonnan kannalta.

HIILIVUO TARKOITTAÄ hiilimolekyylien liikettä ilmakehän, kasvuston ja maaperän välillä. Kun vuon suunta on fotosynteesin vaikutuksesta alaspäin, hiiltä sitoutuu ja kun vuo on vastaavasti ylöspäin, hiiltä vapautuu ilmaan ja puhutaan päästöstä. Vuon mittauksessa on kaksi tapaa. Kammiomenetelmässä hiilidioksidipitoisuuden muutokset mitataan suljetusta tilasta, pyörrekovarianssimenetelmässä hiilimolekyylien suuntaa ja määrää mitataan ilman pystysuuntaisista virtauksista avoimessa tilassa.

Mitä muuta hyötyä mittaamisesta on? Sen avulla päästään käsiksi koko pellon hiilitaseeseen, joka on ehkä se tärkein luku ilmastoviisaan viljelyn mittaristossa. Hiilitase on fotosynteesin avulla sidotun hiilen ja pellostä poistuvan hiilen erotus. Kun tase on positiivinen, voidaan puhua hiilinielusta, eli pellon hiilivarannot kasvavat. Negatiivinen tase tarkoittaa päästön lähdeä, jolloin hiilivarannot hupenevat. Laskennassa pitää ottaa huomioon myös pelolle esimerkiksi lannoitteiden tai maanparannusaineiden muodossa tuotu hiili. Tase lasketaan vuositasolla, jolloin myös talvikauden päästöt pitää huomioida.

Eikö sitten ole helpompaa tapaa selvittää asiaa? Mittaaminen on jossain määrin aina

välttämätöntä, mutta riittävän tarkkoihin tuloksiin päästään lähitulevaisuudessa myös muilla menetelmillä, kuten mallintamalla. Käytännössä hiilitase lasketaan silloin tunnettujen ja hyvin arvattujen parametrien perusteella, joita ovat muun muassa pellon viherindeksin perusteella arvioitu yhteyttäminen, lämpötila, kosteus ja orgaanisen aineen hajotus.

Parametrien keskinäinen vaikutus eri olosuhteissa elää kuitenkin jatkuvasti ja on hyvin monimutkainen prosessi. Jotta malli olisi muuttuvissakin olosuhteissa pätevä, pitää sen tarkkuus varmistaa säännöllisesti mittaamalla. Mallinnus on huomattavasti kustannustehokkaampi hiilen kierron todentamismenetelmä erityisesti suurille aloille. Sen avulla voidaan laskea hiilitase edullisesti ja luotettavasti vaikkapa kaikille Suomen pelloille ja metsille.

Entä pitääkö jokaisen tilan hankkia oma analysaattori? Mittauksia sekä menetelmien ja teknologian kehitystä ja mallinnusta tekevät tutkimuslaitokset ja yksityiset yritykset kuten Vaisala ja Datasense Oy. Yleensä tutkimukset tehdään hankkeissa, joihin osallistuvat mittauksen ja teknologian erityisosaajien lisäksi viljelijät ja teollisuus. Kaikkien osaamista ja panostusta siis tarvitaan, mutta laitteita ei tiloille kannata hankkia. ●

Entä pitääkö jokaisen tilan hankkia oma analysaattori? Mittauksia sekä menetelmien ja teknologian kehitystä ja mallinnusta tekevät tutkimuslaitokset ja yksityiset yritykset kuten Vaisala ja Datasense Oy. Yleensä tutkimukset tehdään hankkeissa, joihin osallistuvat mittauksen ja teknologian erityisosaajien lisäksi viljelijät ja teollisuus. Kaikkien osaamista ja panostusta siis tarvitaan, mutta laitteita ei tiloille kannata hankkia. ●

25

KOLUMNI

KIIVAASTI KOHTI PELTOTÖIDEN SESONKIA

KORONA JA EUROOPPALAINEN sota nostivat kaikkien tuotantopanosten hintoja. Erityisesti nousi energian hinta ja se näkyi lannoitteiden ja polttoaineiden hinnoissa – ja tunnetusti myös sähkössä.

Jo viime kasvukaudelle moni mietti, kuinka paljon panoksia uudessa tilanteessa on järkevä käyttää. Tulevalle kaudelle tuo kysymys on jokaisen mielessä. Teoriassa vastaus on hyvin helppo: panosten käyttöä kannattaa lisätä niin kauan, kun panoslisäyksellä saadun lisätuotoksen arvo kattaa käytetyn panoksen kustannuksen.

Mutkikkaaksi asian tekee se, että meidän alalla ei ennakoita voi tietää, kuinka paljon tuotos muuttuu yhden panosyksikön lisäyksellä. Paljonko esimerkiksi 50 euron lisäpanostus lannoitukseen nostaa sadon arvoa?

Panos-tuotos -käyrä toimii peltoviljelyssä monin paikoin niin, että jokainen uusi, lisätty panosyksikkö tuottaa edellistä lisättyä yksikköä vähemmän tuotosta, toisin sanoen lisätuotto vähenee. Käytännössä jossakin 170 typpikilon käytön jälkeen kevätehnehehtaarilla sato ei enää kasva, vaan alkaa laskea. Kun kilojen sijasta lasketaan euroja, on nollakohta eri paikassa. Aina se kuitenkin on selvästi biologista optimaalempaa.

Lannoitusta, siemeniä ja vaikka kasvinsuojelua ensi kaudelle mietittäessä pitää muistaa, että vähennettäessä tuotantopanosten käyttöä tuo laki toimii peilikuvana. Ensimmäisen 10 typpikilon vähentäminen ei välttämättä tunnu juuri missään, mutta seuraava ja ainakin sitä

seuraava 10 kilon vähennys saa jo radikaalin sadonmuutoksen aikaan.

Käytännön tekee vielä mutkikkaammaksi se, että sadon arvo on määrän ja yksikköhinnan tulo, ja yksikköhinta on sidoksissa laatuun. Laatu taas ainakin osittain tulee käytettyjen panosten kautta. Näin ollen säästö tuotantopanoksessa näkyy sekä sadon määrässä että laadussa.

Kotieläintuotannossa tuotantopanoksia ovat pellon lopputuotteet. Sikojen ja broilerin teolliset rehut räätälöidään sen mukaan, mikä on kotoisen viljan laatu. Sama koskee nautojen appeensekoitusta: mitä vähemmän valkuaista on säilörehussa, sitä enemmän pitää rypsisakalla käydä, tai appeen valkuainen jää alas, mikä on kustannus sekini.

Tämän mittaiseen juttuun ei voi kovin yksityiskohtaisesti lähteä laskemaan, mikä kulloinkin on taloudellisessa mielessä optimaalista. Tässäkin pätee vanhan kansan nyrkkisääntö siitä, että jos työ ylipäättään kannattaa tehdä, se kannattaa tehdä hyvin. HKScanin tuotantoneuvonta osaa arvioida rehuosien laadun vaikutusta ruokintakustannukseen ja sitä kautta saada arvot siitä, mikä on kannattavaa ja mikä ei. Absoluuttista totuutta on kuitenkin vaikea löytää.

Kun tällaisessa markkinatilanteessa ollaan menossa kohti peltoseasonkia, pitää säästötalokissa olla tarkkana, ettei tule karhu vastaan, kun lähdetään sutta pakoon. Tämä mielessä, hyvää menestystä kiivaaseen kesään. ●

Juha Levonen

Talous- ja kehityspäällikkö

HKScanin tuottajaseminaarissa kuultiin kiinnostavia puheenvuoroja ja keskustelua. Vuoden tuottajien palkitseminen ja hyvä ruoka viimeistelivät juhlatunnelman Helsingin Olympiastadionilla.

Iloisia kohtaamisia tuottajaseminaarissa

HKScanin tuottajaseminaari pidettiin helmikuussa arvokkaassa ympäristössä Helsingin Olympiastadionilla, jonka pääyhteistyökumppani HK-brändimme on. Tapahtuma oli täynnä iloisia jälleennäkemisiä ja hyviä puheenvuoroja paikallisesta ja vastuullisesta ruuantuotannosta. Iltajuhlissa vuoden tuottajat palkittiin ansiokkaasta työstään.

TEKSTI: TUULIKKI SUIHKONEN JA MIKAELA CHAIGNEAU KUVAT: TEEMU TOIKKA

HKSCANIN VUODEN tuottajat kukitettiin raikuvien aplodien kera Helsingin Olympiastadionilla tuottajaseminaarin iltajuhlissa helmikuussa. Vuoden tuottajat kehittävät tilojaan ja edistävät vastuullisuutta.

Vuoden sikatuottaja -palkinnon sai Aurassa sijaitseva **Krookan Tila Oy**. Vuoden nauttuottajaksi ansioitui hiekokasvattaja **Kari Penttilä**. Vuoden broilertuottajan palkinto meni **Markus Lähtenmäen** tilalle Euraan. Vuoden Vastuullisuussankarin palkinto ojenettiin **Yli-Simola Oy:n** tilalle Porlammille.

”Tuottajilla on tärkeä rooli, jotta me suomalaiset saamme nauttia kotimaisesta ruuasta jatkossakin. Palkitut tilat ovat tavoitteellisia, yhteistyökykyisiä, tulevaisuuteen katsovia kehittäjiä. He toimivat kannustavina esimerkeinä alkutuotannon vastuullisuustyössä ja suomalaisessa ruokahuollossa”, painotti Suomen eläinhankinnasta vastaava johtaja **Veli-Matti Jäppilä** HKScanista.

KÄÄNNE PAREMPAAN TULEE LOPULTA Seminaariosuuden avasi OP Ryhmän pääjohtaja **Timo Ritakallio** pohtimalla, miltä maailma näyttää siirryttyä globalisaatiosta epävarmuuden aikaan. Suomi on valtavien muutosten äärellä ja 2020-luku on alkanut suuren epävarmuuden hallitsemana.

Ritakallion mukaan inflaation huippu on jo ohitettu, ja vaikka keskustelu maataloudesta on tällä hetkellä usein ongelmakeskeistä, on nähtävillä myös positiivisia merkkejä.

Esimerkiksi huoltovarmuuden varmistamisen painoarvo on kasvussa ja sen tärkeydestä vieraat kuulivatkin oman katsauksen huoltovarmuuskokouksen johtaja **Heli Tammi** vuorelta.

Arvovaltainen puhujavieraamme **Esko Aho** pohti niin ikään sitä, miten maailman murrosten keskellä selvittää. Entinen pääministeri avasi näkemyksiään sekä kokemuksiaan kansainvälisiltä areenoilta ja vakuutti kuulijoita maatalouden merkityksellisyydestä. Jotkut asiat ovat odottamisen arvoisia, ja jaksettava olla kärsivällinen – käänne parempaan tulee lopulta, hän totesi.

VASTUULLISUUS KOROSTUI PANEELIKESKUSTELUSSA

Tuottajaseminaarin paneelikeskustelussa lauteille pääsivät HKScanin Food Servicen johtaja **Sari Palokangas**, HKScanin markkinointijohtaja **Mikko Järvinen** ja tuotekehitysjohtaja **Marianne Nordblom**. Juontaja **Kirsi Alm Siira** nauroi, että tällä kertaa paneelissa juontajan rooli jäi pieneksi yleisön aktiivisuuden ansiosta. Keskustelussa sivuttiin moneen otteeseen vastuullisuutta.

”Me HKScanissa saamme tiuhaan tahtiin asiakkailtamme erilaisia vastuullisuuskyselyitä. Food Service -asiakkaista esimerkiksi kansainväliset ketjut vaativat tarkkoja faktoja koko arvoketjumme vastuullisuustyöstä. Näin he edistävät myös omia ilmasto- ja muita vastuullisuustavoitteitaan. Toisaalta osalle

paikallisista, pienemmistä asiakkuuksistamme riittää tae lihan kotimaisuudesta. Tänä päivänä julkisen sektorin hankinnoissa korostuu terveellisyys, esimerkiksi sydänmerkkituotteita arvostetaan”, kertoi **Sari Palokangas**.

Mikko Järvisen mukaan myös päivittäistavarakaupassa on vetoa vastuullisuusfaktoille ja -datalle koko arvoketjun osalta.

”Meiltä vaaditaan tuotetta tietoa ja näkemystä. Esimerkiksi ilmastoasioiden lisäksi luonnon monimuotoisuus herättää nyt aiempaa enemmän kiinnostusta. Osittain olemme uuden äärellä ja sparraamme keskusliikkeiden kanssa toinen toisiamme. Kuluttajatutkimuksemme mukaan myös osa suomalaisista kuluttajista on valveutuneita vastuullisuusasioissa. Luonto-teeman lisäksi eläinten hyvinvointi kiinnostaa”, **Järvinen** valotti.

Hän kertoi HK-brändin vastuullisuusmarkkinoinnin keskittyvän **Uusi tapa tuottaa lihaa** -teemaan, kun taas **Kariniemen** brändi korostaa Ilmastosankarit-kulmaa. Brändien tärkein media kuluttajille on tuotepakkaus, jossa pääviestien tultava terävästi esiin. Molemmat brändit viestivät paikallisesta tuotannosta ja konkreettisista vastuullisuusteista koko ketjussa.

Marianne Nordblom korosti puheenvuorossaan, että tuotekehityksen keskiössä on aina maku. Lisäksi ruuan terveellisyys on yhä isommassa roolissa. ”Kehitämme muun muassa **Sydänmerkki**-valikoimaa, koska näille tuotteille on nyt vetoa”, **Nordblom** valotti. ●

Matti Kaasesta LSO Osuuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtaja

Kun hallintoneuvoston pitkäaikainen puheenjohtaja Jari Mäkilä luopui vuoden vaihteessa tehtävästään, varapuheenjohtajana vuoden 2020 alusta alkaen toiminut Matti Kaase valittiin uudeksi puheenjohtajaksi. Kaase on ollut hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2019.

TEKSTI: VEIKKO KEMPPI KUVA: ARJA KAASE

KAURASEN TILA SIJAITSEE Somerolla Viuvalan kylässä, lähellä Lohjan rajaa. Tilan hoidosta vastaavat **Matti ja Arjan Kaase**. Heidän lisäksi tilalla työskentelee poika **Mikko**, joka tulevaisuudessa ottaa vetovastuun, ja viisi ulkopuolista työntekijää.

Tila on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1919. Sukupolvenvaihdos tehtiin 1994, sitä ennen viljeltiin yhtymänä vuodesta 1989. Tilalla on harjoitettu sikataloutta 1970-luvun alusta lähtien. Tuotannossa on tällä hetkellä noin 500 emakkoa, joiden porsaat on ketjutettu lihasikaloihin.

Sikojen tarvitsema rehuvilja viljellään itse, ja myyntiin tuotetaan öljyhampun, herneen ja heinän siemeniä. Myös öljykasvit kuuluvat viljelykiertoon. Mahdollisimman suuri osa peltoalasta pyritään pitämään syyskylvöisillä kasveilla. Jonkin verran harjoitetaan koneurakointia.

Alkutuottajan ja elintarviketeollisuuden aseman heikentyminen ruokaketjussa ja tulonjaossa mietittävää Matti Kaasea.

”Alalta puuttuu hinnoitteluvoimaa. Tuottajan osuuden kasvattaminen on kovan työn takana, mutta ei mahdotonta. Tuotannon ja kulutuksen pitää olla tasapainossa, jotta kannattamattomalta vienniltä vältytään”, hän sanoo.

”Pitkään toivottu elintarvikemarkkinalain uudistus voisi taata jonkinlaiset raamit reilumpaan tulonjakoon. Tärkeää olisi, että lain uudistaminen olisi seuraavan hallituksen ohjelmassa.”

MILLAISENA NÄET SUOMALAISEN LIHAN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT?

”Viimeiset vuodet ovat olleet erityisen raskaita suomalaiselle lihan tuotannolle. Karanneet kustannukset ja ennalta arvaamattomat kriisit ovat syöneet

Tuotannon kannattavuus pitää saada kohdalleen, jotta tiloilla pystytään tekemään peruskorjauksia ja uusinvestointeja, Matti Kaase sanoo.

raskaalla kädellä tuotannon kannattavuutta. Lisäksi lainsäädännöstä tulee määräyksiä ja vaatimuksia, jotka nostavat tuotantokustannuksia.”

”Uskon kuitenkin, että jatkossakin Suomessa kulutettu liha myös tuotetaan Suomessa. Kotieläintuotanto Euroopassa tulee väijäämättä kohtaamaan lisää sääntelyä. Eettisempi suomalainen tuotanto on tällöin etumatkalla. Tuotannon kannattavuus pitää kuitenkin saada kohdalleen, jotta välttämättömiä peruskorjauksia ja uusinvestointeja pystytään tekemään.”

MIKÄ ON HKSCANIN ARVO OMISTAJATUOTTAJALLE?

”Meille yhtiön arvo on paljon korkeampi kuin pörskurssilla laskettu päivän arvo. Omistajatuottajuus mahdollistaa suomalaisen lihan tuotantotavan, kannattavuuden, kilpailukyyn ja rakenteen kehittämisen sekä suomalaisen lihantuotannon jatkuvuuden. Osuuskunnan menestys on tiiviisti sidoksissa HKScanin suoriutumiseen. Paljon töitä on tehty yhtiön kannattavuuden parantamiseksi.” ●

TILA
Kaurasen tila
Someron Viuvalassa.

TUOTANTO
Emakot 500 kpl,
peltoa 440 ha.
Rehuviljan lisäksi
tilalla tuotetaan
öljyhampun,
herneen ja heinän
siemeniä.

TYÖVOIMA
3 perheenjäsentä,
5 palkattua
työntekijää.

/ AJANKOHTAISTA /

NG-KOULUTUS ANTAA NÄKEMYSTÄ YRITTÄJYYTEEN

HKScanin ja Maitoyrittäjien yhteistyössä järjestämä Next Generation Tähtivalmennus käynnistyi ensimmäisen koulutusjakson myötä Ikaalisissa maaliskuun puolivälissä. Mukana on 36 nuorta tuottajaa eri tuotantosuunnista.

Uusi koulutusohjelma antaa eväitä tulevaisuuden yrittäjyyteen. Koulutuksissa nuoret verkostoituvat ja oppivat uutta alalta. Koulutukset on räätälöity nuorten yrittäjien tarpeisiin.

”Next Generation -ohjelmassa on lupa unelmoida, pohtia omia arvojaan ja asettaa tavoitteita yrittäjyyteen. Monipuoliseen koulutuskokonaisuuteen kuuluu esimerkiksi maatalan strategista johtamista ja riskienhallintaa. Käymme myös läpi vastuullisuutta, työnantajan veloitteita ja tilan viestintää. Kurssin kruunaa opintomatka Eurooppaan”, valottaa kehityspäällikkö Juha Levonen HKScanista.

Kuva: Mikaela Chaligneau

”Innostuin osallistumaan koulutukseen edellisten kurssilaisten hyvän palautteen innoittamana. Lisäksi kurssilla käsiteltävät aihealueet ovat tärkeässä roolissa menestyvässä yrittäjyydessä. Tämä kokonaisuus tarjoaa hienon mahdollisuuden verkostoitua muiden maatalousyrittäjien kanssa ja toivon saavani heiltä uusia näkökulmia ja inspiraatiota omaan tekemiseen”, kertoo naudanlihantuottaja **Anniina Hakanen** Honkajoelta.

HKScanin Next Generation -koulutus-

Next generation Tähtivalmennukseen osallistuu tulevaisuuden yrittäjiä sekä liha- että maitotiloilta.

ohjelma aloitti vuonna 2019 Suomessa, jonka jälkeen se laajeni Ruotsiin. Juuri käynnistynyt kurssikokonaisuus järjestetään yhdessä Maitoyrittäjien Tähtivalmennuksen kanssa.

”Meillä on taas kasassa innostunut porukka. Tavoitteenamme on rohkaista heitä yrittäjyyteen. Nuorissa on tulevaisuus”, painottaa Levonen.

KASVATUSRAPORTIT OMAAN JATKOKÄYTTÖÖN SINETISTÄ

Broileritilojen kasvatustulosraportit aina vuodesta 2018 eteenpäin löytyvät Sinetistä. Käytettävissä on tällä hetkellä kolme vaihtoehtoa, joilla pystyy hakemaan tietoja teuraspäivämäärä-haulla: **tuloslistaus** kasvatuserittäin, **kuvaajat** keskeisimmistä tunnusluvuista ja **valintaraportti**, jolle käyttäjä pystyy itse valitsemaan näytettävät tiedot.

Raportit on toteutettu Microsoftin Power Bi -sovelluksella, joka antaa käyttäjälle mahdollisuuden siirtää tietoja järjestelmästä erilliselle laskentataulukolle jatkokäyttöä varten. Tulevan vuoden aikana raportteja on tarkoitus laajentaa muun muassa viranomais- ja tukiasioihin tarvittavilla raportoinneilla.

Olemme mukana OKRA-messuilla! Löydät meidät vanhasta tutusta paikasta nro 33, portin 1 läheisyydestä. Neljän vuoden tauon jälkeen OKRA tarjoaa jälleen kattavan katsauksen koko maatalousalaan. Vuonna 2019 mukana yli 550 näytteilleasettajaa, tänä vuonna näyttelyn arvioidaan avautuvan vielä suurempana. Esillä ovat uusimmat koneet, laitteet, tuotteet ja palvelut. Eläimet, perinnepiha, kädentaidot ja tivoli-huvit tarjoavat elämyksiä koko perheelle. Tervetuloa keskustelemaan kanssamme Oripään lentokentälle!

HYVIÄ TUOTANTOTULOKSIA PORSASTILOILLA

Emakot HKScanin sopimustiloilla tuottivat viime vuonna keskimäärin 31,5 vieroitettua porsasta. Määrä nousi 0,6 porsaalla edellisvuodesta. Paras neljännes pääsi 35,7 vieroitettuun emakkoa kohti.

Elävänä syntyi keskimäärin 15,7 porsasta/pahnue. Topigs Norsvinin julkaisema tavoite TN70-hybridille on 16 elävänä syntynyttä porsasta per pahnue vuonna 2027, HKScanilla monet tilat ovat päässeet tähän tasoon jo nyt.

Porsaita vieroitettiin keskimäärin 13,6 per pahnue. Ennen vieroitusta kuolleiden osuus laski 0,4 prosenttiyksikköä ja oli keskimäärin 13,3 prosenttia. Kuolleena syntyneiden porsaiden määrä nousi hieman edellisvuodesta.

Parhaat tilat pääsevät alle 10 prosentin poistumaan ennen vieroitusta. Topigs Norsvinin tulosten mukaan TN70-emakoilla poistuma oli 11 prosenttia ja tavoitteena 8,8 prosenttia vuonna 2027.

Geneettinen edistyminen tuo TN70-emakoille vuodessa 0,1 elävänä syntynyttä porsasta lisää per pahnue ja vuosi. Vieroitettujen porsaiden määrä nousee 0,15 porsasta/pahnue ja poistuma ennen vieroitusta laskee 0,45 prosenttiyksikköä vuodessa. Emakoiden tuotantokyvyn nousu vaatii huomiota ruokintaan joka tuotantovaiheessa. Porsaille tulisi taata vähintään 250 ml ternimaitoa, ja ennen vieroitusta kiinteän rehun syönnin tulisi olla imetysaikana yli 400 grammaa.

YHTEYSTIEDOT

NAUDAN ASIAANTUNTIJAT

Sami-Jussi Talpila	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 515 1373
Jari Partala	kenttäpäällikkö	040 573 3442
Hanne Sainio	aluevastaava	050 414 6172
Hannu Auraneva	aluevastaava	0400 304 373
Herkko Tynnyrinen	aluevastaava	0400 373 581
Jaakko Seppänen	aluevastaava	0400 153 723
Jouni Koppi	aluevastaava	0400 302 481
Juha Lindholm	aluevastaava	0400 383 271
Katja Vättö	aluevastaava	040 865 2270
Kimmo Hämäläinen	aluevastaava	040 725 1934
Marko Pudas	aluevastaava	0400 382 288
Leena Pernu	aluevastaava	050 594 69 83
Nina Vanhapelto	aluevastaava	040 831 4475
Pasi Kaunistoinen	aluevastaava	0400 314 563
Rauno Pudas	aluevastaava	0400 388 387
Risto Ansas	aluevastaava	0400 926 620
Harri Jalli	vanhempi asiantuntija	040 772 1991
Heidi Härtel	terveydenhuoltoeläinlääkäri	040 823 2076
Jukka Kinnunen	myyntipäällikkö, rehut	040 521 9516
Päivi Anttila	asiantuntija, emolehmätuotanto	050 5253 631

NAUDAN KULJETUSSUUNNITTELU

Nautailmoitukset ja kuljetussuunnittelu	010 570 1810
Vasikkavälitys	010 570 1813

BROILERIN ASIAANTUNTIJAT

Jarmo Seikola	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 527 0339
Eija Talvio	asiantuntija, ruokinta	050 502 8210
Carmela Rosu	terveydenhuoltoeläinlääkäri	050 346 3775
Marjut Lehtinen	alkutuotannon neuvoja	0400 350 492

BROILERIN KULJETUSSUUNNITTELU JA OHJAUS

Kati Jussila	kuljetussuunnittelija	050 4141 928
Anu Leino	suunnittelija	040 550 8454

SIAKASIAANTUNTIJAT

Olli Paakkala	hankinta- ja kehityspäällikkö	0400 521 709
Esa Heikkilä	kenttäpäällikkö	0400 303 854
Antti Ylöstalo	aluevastaava	0400 716 717
Elina Välimäki	terveydenhuoltoeläinlääkäri	050 414 1930
Jan Vuigts	asiantuntija, porsastuotanto	0400 868 664
Mikko Jokipii	rehumyynti	050 572 9357
Riitta Pietilä	asiantuntija, lihasikatuotanto	050 413 1474
Sanna Laine (Finnpig)	uudiseläinmyyjä	0400 611 310
Ulla Ketola	asiantuntija, tuotannonseuranta	0400 420 898

SIAKAS KULJETUSSUUNNITTELU

Sikojen kuljetussuunnittelu, teuraat	010 570 1812
Porsasvälitys	040 652 9376

TILITYS JA LASKUTUS

Sika, nauta (klo 9-15)	010 570 1715
Broileri	010 570 5211
Rehut	010 570 1716
Osuuskunta, jäsenasiat	010 570 1715
	tilitys@hkscan.com

MUUT

Veli-Matti Jäppilä, hankintajohtaja	040 052 2692
Aira Harju, kehityspäällikkö	050 395 2028
Juha Levonen, talous- ja kehityspäällikkö	040 535 7908
Heikki Yrjölä, kuljetuspäällikkö	040 647 3787
Mikaela Chaigneau, viestintävastaava	050 414 1918

YHTEYSHENKILÖT ALUEITTAIN:

www.hkscanagri.fi/ota-yhteytta